

แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม

จรรยาบรรณทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

The Development Guidelines of Instructional System for Building Morality, Ethics, Code of Conduct of Police Profession for Police Cadet

มีชัย สีเจริญ

Mechai Seecharuen

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Royal Police Cadet Academy, Thailand.

Email: meechai4832@hotmail.com

Received October 21, 2019; Revised October 29, 2019; Accepted December 25, 2019

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ผ่านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วยข้าราชการตำรวจ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 พื้นที่ และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 กลุ่ม สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) ปัจจัยภายใน: ขาดต้นแบบในการดำเนินชีวิต ข้อจำกัดในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ การเรียนแบบกึ่งทหาร การคัดนักเรียนเน้นการวัดความรู้มากกว่าจริยธรรม ปัจจัยภายนอก: ภาพลักษณ์ การไม่พัฒนาตัวเองของตำรวจ ทัศนคติของประชาชน ปัจจัยแวดล้อมของตำรวจแต่ละนาย และ 2) ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การฝึกอบรมในเชิงบวก การเรียนการสอนแบบ indirect instruction และต้องให้คลุกคลีกับประชาชนมากที่สุด ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรคำนึงถึงนโยบายด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก

คำสำคัญ: คุณธรรม; จริยธรรม; จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ

Abstract

A study: “ways to administrate learning and teaching concentrating on promoting police cadets’ professional virtue, morality and ethics” was a qualitative research aiming to study problems, obstacles and limitation of police cadets’ professional virtue, morality and ethics promotion from the past until the present and to study ways to administrate learning and teaching concentrating on promoting police cadets’ professional virtue, morality and ethics. The researchers have applied literature review, in-depth interview and group interview. The informants included police officers, local people divided into five areas. In-depth interview was also applied with six groups of key informants.

The results were as follows: (1) *internal factors*: lack of role models, limitation of Royal Police Cadet Academy’s teaching and learning administration, semi-military system and cadet recruitment giving more importance on knowledge than ethics, *external factors*: image, non-development, people’s bias and officer’s individual environment and (2) teaching and learning should focus on expected learning outcome, positive training, indirect instruction teaching and learning and to be close with people as much as possible. The research recommendation is that Royal Thai Police should mainly consider policy on morality and ethics.

Keywords: Building Morality; Ethics; Conduct; Police Profession

บทนำ

องค์การตำรวจ มีบทบาทอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอก รักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดในทางอาญา บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน และดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวมีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมากจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ยิ่งสังคมไทยมีการขยายตัวออกไปมากขึ้นเพียงใด ตำรวจจึงต้องมีความสำคัญต่อสังคมไทยมากขึ้น

จากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีสภาพปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การตำรวจทั้งระบบอย่างมาก (สถานีตำรวจนครบาล) พบว่า ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือ การคอร์รัปชันของตำรวจในสถานีตำรวจ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและแพร่หลาย ซึ่งผลการศึกษาปัญหาคอร์รัปชันสังคมไทยของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2547 พบว่า วิธีการและรูปแบบคอร์รัปชันของไทยส่วนใหญ่ ได้แก่ การรับสินบน การวิ่งเต้นขอตำแหน่ง การรับส่วย รีดไถประชาชน ฯลฯ โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตมากที่สุด ได้แก่

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันเกิดจากสาเหตุสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ขาดกลไกในการลงโทษและการบังคับใช้กฎหมายฯลฯ

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อันเป็นสถาบันหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการหล่อหลอมนักเรียนนายร้อยตำรวจเพื่อให้สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรรับใช้ประชาชน ชุมชน สังคมต่อไป ได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเป็นตำรวจที่ดีและเป็นตำรวจมืออาชีพของประชาชน ดังคำที่ว่า คุณธรรมนำความรู้ ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และยุทธศาสตร์การศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2554-2559 มุ่งเน้นผลิตและพัฒนาข้าราชการตำรวจให้มีความรู้ความสามารถ ควบคุมคุณธรรม บำบัดทุกข์และบำรุงสุขประชาชน นำสังคมสู่ความสงบสุขฯ จึงได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาและฝึกอบรมหล่อหลอมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของความเป็นวิชาชีพตำรวจที่ดีสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจให้เป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ดีและเป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริงในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

ทบทวนวรรณกรรม

การรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ ในงานวิจัยนี้มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ดังต่อไปนี้คือ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) กล่าวว่า “คุณธรรม” คืออุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิตเป็นสิ่งที่คนในแต่ละสังคมร่วมกันกำหนดแต่อาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนาและการศึกษาของคนในสังคมนั้นคุณธรรมมีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่จนเป็นนิสัยจนกลายมาเป็นอุปนิสัยอันดีงาม ส่วน “จริยธรรม” ดวงเพชร สมศรี (2556) กล่าวว่า จริยธรรมหมายถึงความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานความประพฤติ ปฏิบัติของสังคม ผลของการกระทำอันนี้จะเป็นเครื่อง

ตัดสินว่าการกระทำนั้นผิดหรือถูก โดยสังคมเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งสรุปได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมมีส่วนที่มีลักษณะคล้ายคลึงและสัมพันธ์กันคุณธรรมหมายถึง คุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจของบุคคลที่เป็นไปในทางถูกต้องดีงามซึ่งเป็นภาวENAMEธรรมอยู่ในจิตใจส่วนจริยธรรมเป็นการแสดงออก การประพฤติ การปฏิบัติตนซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม เป็นระบบการทำความดีละเว้นความชั่ว กฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูกว่าดีว่าควรเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมาตรฐานความประพฤติของคนในสังคม ทั้งนี้ ในส่วนของ “พฤติกรรมจริยธรรม” หมายถึง การกระทำของบุคคลการเลือกที่จะแสดงออกหรือปฏิเสธการแสดงออก เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนาตามคุณธรรมและค่านิยมต่างๆที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งดีงามเป็นพฤติกรรมแสดงถึงการกระทำเพื่อส่วนรวมเพื่อจรรโลงไว้ซึ่งความสงบสุขร่มเย็นของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมเป็นการกระทำที่ต้องการให้บังเกิดผลดีทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อตนเองครอบครัวชุมชนและเกี่ยวข้องกับทำให้รางวัลส่งเสริมผู้อื่น พฤติกรรมทางจริยธรรมเหล่านี้มักเป็นพฤติกรรมทางบวกที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม

ในส่วนของ “จรรยาบรรณวิชาชีพ” คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2550) ได้ให้ความหมายจรรยาบรรณวิชาชีพ (professional code of ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบการงาน แต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก ทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคม อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเชื่อมโยงกับ จริยธรรมในวิชาชีพของข้าราชการที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2550) ได้กล่าวถึง จริยธรรมในการทำงานราชการไว้ว่า พฤติกรรมที่พึงปรารถนาของข้าราชการต้องมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ โดยข้าราชการที่เป็นคนดีและเก่งอย่างสมบูรณ์นั้นจะต้องมีพฤติกรรมครบทั้ง 3 ประการในบุคคลเดียวกันคือ 1) พฤติกรรมของพลเมืองดี คือ พฤติกรรมการทำตามกฎหมาย พฤติกรรมซื่อสัตย์ พฤติกรรมการรับผิดชอบต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม นั่นคือการไม่เบียดเบียนผู้อื่นและตนเอง ยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมที่ดีงาม 2) พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศคือพฤติกรรมการปรับตัวให้สามารถทำงานที่แปลกใหม่สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายทางสังคมและทางจิตมีพฤติกรรมการพัฒนาผู้อยู่ในความรับผิดชอบพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมที่เหมาะสมและพฤติกรรมการพัฒนากลุ่มและสังคมรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นต้น 3) พฤติกรรมในหน้าที่ราชการคือพฤติกรรมการทำงานเพื่องานราชการและเพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญพฤติกรรมการรักษาระเบียบวินัยของทางราชการตลอดจนมีจรรยาในวิชาชีพของตนสามารถปรับตัวให้อยู่ในระบบงานแบบราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้มีดังนี้ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอิริคสัน ทฤษฎีจริยธรรมของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา และทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ส่วน “รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม” นั้นได้มีการนำทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบและอย่างต่อเนื่อง เช่น ดวงเพชร สมศรี (2556) ได้มี

การเสนอถึงรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยแบ่งรูปแบบการสอนเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด ได้แก่ การสอนโดยการอภิปรายกลุ่มการสอนแบบโครงงาน การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้และการสอนตามแนวพุทธวิธี 2) รูปแบบการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมได้แก่การสอนแบบมีส่วนร่วมการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มการสอนโดยกระบวนการกลุ่มการสอนแบบร่วมแรงร่วมใจการสอนที่เน้นการเรียนแบบร่วมมือการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์การสอนแบบคู่สัญญาได้แก่การสอนแบบชิปปา 3) รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมและค่านิยมได้แก่ การสอนโดยใช้ตัวแบบการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองการสอนโดยใช้หลักการสอนด้านจิตพิสัยการสอนโดยทำความเข้าใจในค่านิยมการสอนโดยการปรับพฤติกรรม การสอนโดยใช้ข่าวและเหตุการณ์จริงการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างการสอนโดยใช้เพลงและเกมการสอนแบบนาฏการการแสดงบทบาทสมมติการสอนโดยเล่านิทานการสอนโดยใช้การ์ตูนการสอนโดยใช้วรรณกรรมสำหรับผู้เรียนการสอนโดยใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” และการสอนด้วยการรับใช้สังคม 4) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีผสมผสานโดยนำรูปแบบการสอนหลายๆรูปแบบมาใช้ร่วมกันขึ้นอยู่กับบริบทของการเรียนการสอนนั้นๆ

คณะอนุกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาออกชั้นเรียน (2548) ได้เสนอหลักการในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นิสิตนักศึกษา โดยการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามความชอบความถนัดและความสนใจโดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้องของดังนี้ 1) หลักความหลากหลาย โดยเชื่อว่า อยู่บนหลักความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีความแตกต่างกันนักศึกษาในปัจจุบันมีพื้นฐานชีวิตที่หลากหลายมีวิถีชีวิตที่ซับซ้อนแตกต่างกันมีความเชื่อแนวความคิดความสนใจความต้องการที่แตกต่างกันรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงใช้เพียงรูปแบบเดียวกับนักศึกษาในสถาบันไม่ได้จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่หลากหลายเพื่อตอบสนองกับความต้องการและลักษณะนักศึกษาที่หลากหลาย 2) หลักนิสิตนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (Student center) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นต้องใช้แนวคิด “ผู้เรียนเป็นเป้าหมาย” หรือ “ใช้ผู้เรียนเป็นตัวตั้งเป็นฐานคิดในการพัฒนา ฐานการคิดที่จำเป็นต้องนำมาประกอบการพิจารณาคือลักษณะนักศึกษาในภาพรวมความสนใจของนักศึกษากลุ่มหลังของนักศึกษา สภาพปัจจุบันของนักศึกษา การเตรียมอนาคตเพื่อนักศึกษาพิจารณาว่าอะไรคือประโยชน์สูงสุดที่นักศึกษาจะได้รับโดยตรงจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงต้องใช้ฐานข้อมูลนักศึกษา (Student database) ในสถาบัน เป็นฐานในการกำหนดแนวทางไม่ใช้สามัญสำนึก (Common sense) เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นไปเพื่อประโยชน์ของนักศึกษาอย่างแท้จริง 3) หลักเพลิน (plearn = play and learn) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นต้องสร้างบรรยากาศให้นักศึกษาเกิดความสนุกควบคู่ไปกับการได้รับสาระจากกิจกรรมดังกล่าวไม่ควรจัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้เช่นเดียวกับบรรยากาศการเรียนในชั้นเรียน เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่ได้มุ่งเน้นการให้เนื้อหาเป็นหลัก (Content based) แต่เน้นการให้สาระความรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activities based) รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่างไปจากการเรียนในชั้นเรียนเพื่อจูงใจให้นักศึกษาเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วม 4) หลักการมีส่วนร่วมของนักศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะไม่เน้นบทบาทของผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นหลัก (Teacher center) แต่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาเป็นหลัก (Student involvement) ให้นักศึกษาได้มีบทบาทในการคิดในการดำเนินงานในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้สาระของกิจกรรมในเวลาอันรวดเร็วและได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงต้องเน้นการสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินงานและให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดเพื่อให้กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการความสนใจและเกิดความรู้สึกร่วมในกิจกรรม

สำหรับการพัฒนาการทางจริยธรรมของตำรวจไทย มีชัย สีเจริญ และคณะ (2552) ได้มีการกำหนดกรอบแนวทางพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตำรวจไทยโดยเน้นใช้การศึกษาและการฝึกอบรมที่ครอบคลุมมิติที่สำคัญได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย (Setting goal) เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพทั้งด้านความรู้ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลการจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Providing Experiences) 2) โดยคำนึงถึงความต่อเนื่องความเป็นไปตามลำดับขั้นมีการบูรณาการ เน้นส่งเสริมและพัฒนาการจากเดิมโดยจะต้องมีความเชื่อมโยงทั้งระบบของหน่วยงานทางการศึกษาและฝึกอบรมตำรวจต่างๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 3) การประเมินผลลัพธ์ (Evaluating outcomes) เพื่อประเมินผลว่าบรรลุตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่และจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางการศึกษาทางวิชาชีพตำรวจและมีการกำหนดและสร้างตัวชี้วัดผลการศึกษาที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรม และ สุมาลัย ศรีธรรมมาสุข (2550) เรื่องการสอนคุณธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า รูปแบบและวิธีการสอนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้แก่ 1) ให้นายตำรวจฝ่ายปกครอง ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ 2) เชิญวิทยากรพิเศษที่มีประสบการณ์ ในการทำงานมาบรรยายให้นักเรียนนายร้อยตำรวจฟัง 3) ให้นายตำรวจฝ่ายปกครอง ครู อาจารย์ อบรมคุณธรรม จริยธรรม ทุกเวลาเมื่อมีโอกาส 4) กิจกรรมนอกหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมได้แก่ การเข้าค่ายพัฒนาจิตใจ การเข้าค่ายปฏิบัติธรรมะ นั่งสมาธิ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน 5) ให้นายตำรวจฝ่ายปกครอง ครู อาจารย์ อบรมโดยยกตัวอย่างจากประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม 6) สร้างสถานการณ์สมมติขึ้นมาเป็นละคร แล้วให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยชี้ให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียในการแก้ปัญหาของแต่ละคน ว่าได้มีคุณธรรม จริยธรรมแล้วหรือไม่ 7) การอภิปรายโดยให้ยกตัวอย่างที่ได้จากสื่อมวลชน ข่าวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวของตำรวจว่า เหมาะสมหรือไม่อย่างไร 8) ให้ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมเช่น ค่ายอาสาพัฒนาชนบท การบริจาคโลหิต 9) อบรมโดยผ่านสื่อภาพยนตร์ ที่มีเนื้อหาการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแล้วชี้แนะ สรุปให้เห็นถึงคุณธรรม จริยธรรมที่ควรปฏิบัติ 10) ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเขียนบันทึกประจำวันในการทำความดีและความชั่วอะไรบ้าง

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการสอนคุณธรรมจริยธรรมนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ โดยการศึกษา

ในครั้งนี้งานศึกษาถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียน นายร้อยตำรวจจากการศึกษาและงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านพบว่า มีหลายปัจจัยทั้งปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยภายนอก สิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการสอนคุณธรรมจริยธรรม โดยมีรายละเอียด ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบภายในบุคคล ปัจจัยด้านช่วงวัย ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

และจากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ได้มีข้อค้นพบถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การสอนสอดแทรกในกระบวนการเรียนและการสร้างรายวิชาเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถาบัน ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างรายวิชาศึกษาทั่วไป ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ลักษณะวิชา การจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน การประเมินผล การบริหารจัดการและปัจจัยความสำเร็จ

จากการศึกษาและงานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมของตำรวจไทย พบว่า ปัญหาหลักที่สำคัญเกี่ยวข้องกับจริยธรรมตำรวจ จากรายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์และคณะ, 2556) พบว่า ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบมีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อมภายนอกปัจจัยด้านกฎหมาย ปัจจัยด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กรและปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล ดังนั้นจึงมีแนวคิดในการอธิบายถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมจริยธรรมของตำรวจ โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรตำรวจ ปัจจัยภายในองค์กรตำรวจ และปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ปัจจัยภายนอกขององค์กรตำรวจ จากข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของตำรวจพบว่ามีหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ขัดต่อจริยธรรมของตำรวจ ทั้งการทุจริตในหน้าที่อันเนื่องมาจากการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้พ้นจากการจับกุมจากผู้กระทำผิดกฎหมายและผลประโยชน์จากรูขุมทรัพย์นอกกฎหมายที่มีผลตอบแทนที่สูงหรือแม้แต่ความผิดเล็กน้อย เช่น การทำผิดกฎหมายจราจร การหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าปรับตามกฎหมาย เนื่องมาจากทัศนคติของประชาชนและสังคมที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมองพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าเป็นไปในทางทุจริต จึงมีการตัดสินใจเพื่อหลีกเลี่ยงความผิด และปัจจัยภายนอกหนึ่งที่สำคัญคือปัจจัยทางเศรษฐกิจเงินเดือนค่าตอบแทนที่ข้าราชการตำรวจไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี ในส่วนของปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พบว่า ปัจจัยทางการเมืองที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือนโยบายการเมืองที่กดดันต่อผลของการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจการครอบงำของฝ่ายการเมืองที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือตำรวจเพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินกิจการของตนเองรวมถึง

ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นและงานวิจัยของอดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ และสุนทวิทย์ จิตสว่าง (2557) พบว่าปัญหาหลักที่สำคัญเกี่ยวข้องกับจริยธรรมตำรวจ คือ การแทรกแซงการดำเนินงานจากนักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพลด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมก็ส่งผลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบด้วยเช่นกันเช่นกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงกฎหมายที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ย่อมเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ โดยกฎหมายที่ควบคุมเจ้าหน้าที่ตำรวจและกระบวนการตรวจสอบมีผลกระทบต่อการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในลักษณะที่ข้อกฎหมายในเรื่องการให้และรับสินบนเป็นกฎหมายที่เอาผิดกับทั้งผู้ให้และผู้รับจึงยากที่จะหาพยานหลักฐานมายืนยันเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายนอกจากนี้ก็ยังเป็นปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์กรตำรวจที่ไม่สามารถตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างจริงจัง

2) ปัจจัยภายในขององค์กรตำรวจ ปัจจัยภายในขององค์กรตำรวจที่มีผลต่อจริยธรรมของตำรวจสามารถแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กรและปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล โดยปัจจัยด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กรนั้นมีทั้งด้านบทบาทอำนาจหน้าที่และปริมาณงานของตำรวจที่มีมากมายจนเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบสนองได้จึงเกิดการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เช่น การไม่รับคำร้องทุกข์ ส่วนปัญหาด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กร เช่น ระบบการแบ่งสรรเงินรางวัลที่ไม่เป็นธรรม นโยบายของผู้บังคับบัญชาต่อธุรกิจผิดกฎหมายภาวะผู้นำ การรวมศูนย์อำนาจ การขาดแคลนงบประมาณในการปฏิบัติงาน และปัญหาของการบริหารงานบุคคล

3) ปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล ปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคลเป็นปัจจัยสาเหตุพื้นฐานของปัญหาจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งขั้นตอนออกเป็น 6 ขั้นตอนหลัก ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิจัยเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 จากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างกรอบแนวคิดการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 6 กลุ่ม และการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นข้าราชการตำรวจและภาคประชาชนในพื้นที่ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 (ชลบุรี), กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 4 (ขอนแก่น), กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 (เชียงใหม่) และกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 (สงขลา) จากนั้นทำการปรึกษาที่ปรึกษาโครงการวิจัย และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านโดยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว มีหลักสำคัญ 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 สภาพปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และ

จรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเด็นที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และสนทนากลุ่มย่อย

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพัฒนาหลักสูตร/การศึกษาทั่วไป/การวัดประเมินผล/ระดับอุดมศึกษา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพตำรวจ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ กลุ่มผู้ใช้งานบัณฑิต (ผู้บังคับบัญชา) กลุ่มผู้ใช้งานบัณฑิต (ภาคประชาชน) และกลุ่มผู้ใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้จากขั้นตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดทำกรอบแนวทางจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 6 จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นและวิพากษ์แนวทางจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการวิจัย และจัดทำรายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ เป็นสิ่งที่สำคัญมากในสายอาชีพตำรวจ และเป็นสิ่งจำเป็นมากที่ตำรวจทุกคนควรจะมีและยึดถือไว้เป็นหลักในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องคลุกคลีอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากและเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนมากที่สุด ไม่เช่นนั้นการปฏิบัติงานต่างๆ ของตำรวจ จะส่งผลกระทบต่อมุมมองของประชาชนในระยะยาวได้ ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดในงานตำรวจคือ การเรียกรับสินบน การทุจริตในหน้าที่การวางตัวกับประชาชน รวมไปถึงการทำงานล่าช้าบ้าง การปฏิบัติงานไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอภิปรายตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) ทั้งนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน กล่าวว่า รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นกรอบความคิดหลักเกี่ยวกับประเภทของตัวแปรเชิงเหตุในการศึกษาวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ และสรุปว่า สาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2550) ได้แก่

กลุ่มแรก สาเหตุด้านสถานการณ์ (Situational factors) ซึ่งมีลักษณะ 2 ประการ คือ ประการแรก สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เป็นสิ่งรอบตัวที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมหนึ่งๆ เช่น สถานการณ์การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก การเห็นแบบอย่างที่เหมาะสมมาก การเปิดรับข่าวสารที่มีประโยชน์มาก เป็นต้น ประการที่สอง สถานการณ์ที่ขัดขวางมิให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งรอบตัวบุคคลที่ขัดขวาง เป็นอุปสรรคมิให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆ ได้ เช่น สถานการณ์การอยู่ใกล้แหล่งยั่วยู่ การมีภาระงานที่หนักเกินไป เป็นต้น

สำหรับสาเหตุด้านสถานการณ์ของการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของ ตำรวจ นั่นคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วปรากฏ สถานการณ์ที่ขัดขวางทำให้เกิดพฤติกรรมที่ดี ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดพฤติกรรม ที่เบี่ยงเบนยิ่งขึ้นไปอีก สถานการณ์ดังกล่าวได้แก่

1) การดำเนินการเชิงนโยบายหรือเชิงยุทธศาสตร์ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่ไม่ชัดเจนในเรื่อง ของการอบรมปลูกฝังจรรยาบรรณตำรวจ การดำเนินการไม่เป็นเอกเทศ โดยมีปัจจัยหลากหลายเข้ามา แทรกแซงทำให้การเรียนการสอนทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพอาจมีปัญหา ประกอบกับสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษามีการสร้างให้มีความศรัทธาในวิชาชีพ ศรัทธาในคุณธรรม จริยธรรมไม่ชัดเจนมากนัก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการมองหาเป้าหมายหลักของหลักสูตร ซึ่งกลายเป็นเรื่อง ของวิชาการด้านการสอบสวนเป็นหลักมากกว่ารายวิชาอื่นๆ

2) หลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตำรวจที่มีข้อจำกัด และไม่ต่อเนื่อง โดยมีโอกาสเรียนได้แค่ปีเดียว ซึ่งในระยะเวลาเพียงเท่านั้นจะไม่สามารถ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ ซึ่งหลักสูตรได้ถูกสอนมาตั้งแต่เริ่ม เรียน แต่เมื่อขึ้นชั้นปีที่สูงขึ้น หลายวิชาที่เป็นเฉพาะทางมีมากขึ้น เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณฯ ก็ลดน้อยถอยลงไป ประกอบกับการเรียนการสอนของตำรวจยังยึดแบบแผนเดิมๆ ที่เรียน มาจากโรงเรียนทหาร ซึ่งไม่ได้สร้างคุณธรรม จริยธรรมใดๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชน หรือ กล่าวได้ว่าอาจจะไม่เหมาะสมนัก และยิ่งพบว่าการเรียนการสอนในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ เกิดขึ้นในโรงเรียนนายร้อยตำรวจเท่าที่ผ่านมาระหว่างเรื่องของการฝึกและการเรียนการสอน ที่มีความผสม ระหว่างโรงเรียนกึ่งทหาร (ฝึกปฏิบัติ) และการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งสัดส่วนการเรียนการสอน ลักษณะแบบดังกล่าวอาจจะไม่สมดุลกัน รวมทั้งการฝึกในระบบทหาร เป็นการใช้อำนาจในการสั่งการเป็น หลัก ต้องออกคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดถือเป็นเรื่องที่ต้องและควรปฏิบัติ ซึ่งไม่ได้เอื้อให้ เกิดคุณธรรม จริยธรรมขึ้นในจิตใจ

ไม่เพียงข้อจำกัดข้างต้นเท่านั้นที่พบ ในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนยังพบอีกว่าการเรียน การสอนจริง มีวิชาเฉพาะอยู่และมีการแทรกในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ แต่ ส่วนใหญ่เน้นเรื่องการท่องจำซึ่งไม่มีประโยชน์ และไม่ได้เน้นในประเด็นเรื่องการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ จริงมากเท่าที่ควร เพราะไปเน้นในเรื่องของวิชาการมากไปจนกระทั่งเวลาของการปลูกฝังนักเรียนในเรื่อง ของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วตำรวจขาดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไป เพราะขาดวิชาชีพที่อยู่นอกเหนือจากวิชาชีพตำรวจ ทั้งนี้ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้รับการปลูกฝังมาทั้ง 2 ส่วนอยู่แล้ว คือ วิชาชีพ และวิชาชีพิต ควบคู่กันไป ตำรวจจะดีได้ต้องปรับใช้ 2 วิชาดังกล่าวนี้ ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงไม่ควรจะมีแค่ เฉพาะการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น ควรออกมาปฏิบัติงานจริง จัดกิจกรรมในชุมชน หรือฝึกงาน ควบคู่กันไปด้วยและมีการเรียนการสอนที่แทรกอยู่ในรายวิชาต่างๆ ให้มากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบข้อมูลสำคัญที่เป็นสาเหตุด้านสถานการณ์ของหลักสูตรการเรียนการสอนนั้นคือวิธีการสอนของฝ่ายปกครองของโรงเรียนนายร้อยตำรวจเองที่เน้นระเบียบวินัยมากกว่าในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ โดยฝ่ายปกครองมีความเข้มงวดมากเกินไปในเรื่องระเบียบวินัย แต่การหล่อหลอมทางด้านคุณธรรมฯ อาจจะน้อยเกินไป ซึ่งอันที่จริงการให้มีระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ควรลดความสำคัญลงบ้าง ให้นายร้อยตำรวจได้ทำกิจกรรม พัฒนาทักษะในด้านที่ชอบด้วย ทั้งนี้ ในระยะหลังจะเห็นว่าพื้นฐานทางศาสนา และการเรียนรู้ต่างๆ ทางด้านศาสนาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจหายไป ดูเหมือนความสำคัญลดลง มีผลทำให้การเจริญเติบโตของจิตใจในด้านคุณธรรม จริยธรรมลดน้อยลงไปด้วย

3) ระบบคัดกรองการสมัครคัดเลือกเรียนนายร้อยตำรวจ มาตั้งแต่ต้นอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการคัดเลือกนักเรียนนายร้อยตำรวจ ยังคงเป็นแบบสอบวัดความรู้เป็นเบื้องต้น แล้วค่อยรับนักเรียนที่มีความรู้ผ่านเกณฑ์เข้ามาฝึกอบรมทางด้านจิตใจภายหลัง ไม่ได้วัดผลทางด้านจิตใจมาตั้งแต่แรก เลยทำให้การปรับแก้ทางด้านจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรม และปลูกฝังจรรยาบรรณได้ค่อนข้างยาก

4) สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ไม่สนับสนุนให้มีคุณธรรม จริยธรรมหลังจากเรียนจบ สิ่งต่างๆ ที่หล่อหลอมนักเรียนนายร้อยตำรวจให้ออกมาเป็นตำรวจที่ดี และเป็นตำรวจที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณ มีคุณธรรมและมีจริยธรรมสูงนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยในการดำเนินชีวิต ข้อจำกัด และสิ่งแวดล้อมของตำรวจนายนั้นๆ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่จบการศึกษาและมาปฏิบัติงานจริงมีข้อจำกัดหลายประการและปัจจัยหลายอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจทำให้ดูเหมือนว่ามีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพด้อยลงไป ส่งผลให้ของตำรวจในปัจจุบันเป็นสีเทา ไม่บริสุทธิ์เหมือนตอนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เกิดจากปัจจัยแวดล้อมหลายปัจจัยที่ทำให้ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติงานในกรอบของคุณธรรมฯ ได้อย่างเต็มความสามารถคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่

(1) ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทน และ งบประมาณที่สนับสนุน ที่ได้รับน้อยเกินไปไม่เพียงพอ ในขณะที่เป็นนักเรียนนั้นปัจจัยด้านนี้ยังไม่มีความสำคัญมากนัก แต่เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจ เรียนจบไปทำงานในองค์กรตำรวจแล้ว พบความบกพร่องทางคุณธรรมฯ ของตำรวจอันนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน ทุจริต เรียกรับผลประโยชน์ ซึ่งมีสาเหตุสวัสดิการตำรวจที่น้อย ตำรวจมีเงินเดือนน้อย และค่าตอบแทนที่ไม่เพียงพอ

(2) ด้านระบบการปฏิบัติงานในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และ พฤติกรรมขององค์กร การเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หล่อหลอมให้นักเรียนเป็นตำรวจที่ดี นักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจใหม่ๆ ย่อมมีอุดมการณ์ มีความสะอาดในการออกปฏิบัติหน้าที่จริง แต่ปัจจัยต่างๆ ที่แวดล้อม ไม่ได้เป็นสีเทา เป็นสีดำ ทำให้พฤติกรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี มีพฤติกรรมเป็นลักษณะของเข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิวตาตาม ทั้งนี้องค์กรที่นักเรียนนายร้อยที่จบใหม่ต้องเผชิญเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตการปฏิบัติงานที่ไม่ใช่สิ่งที่คงไว้

ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ใช่รูปแบบของ คุณธรรมและจริยธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างอีกทั้ง สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติหน้าที่วัฒนธรรมในองค์กร ระบบการปฏิบัติงานในองค์กร เป็นมาตรฐานของ ตำรวจแล้ว การปฏิบัติงานตามผู้บังคับบัญชาเป็นหลัก ซึ่งบางครั้งหากผู้บังคับบัญชากระทำผิด ผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะต้องปฏิบัติตาม รวมไปถึงการปฏิบัติงานตามรุ่นพี่ที่อยู่มาแล้ว หากทำตามก็จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมากกว่าการต้องเป็นตำรวจที่มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณ จึงทำให้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพไม่จำเป็นอีกต่อไป

(3) ด้านลักษณะการปฏิบัติหน้าที่หรือการทำงานของตำรวจการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนว่า เป็นเพราะการปฏิบัติงานของตำรวจนั้นค่อนข้างที่จะใกล้ชิดกับ กิจกรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชนมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่อหรือดูเหมือนไปลดทอนสิทธิขั้นพื้นฐาน ต่างๆ ของประชาชนมากเกินไป ทั้งในแง่ของการปกป้องหรือการใช้อำนาจจับกุม อีกทั้งธรรมชาติการ ปฏิบัติงานของตำรวจที่ดูเหมือนมีการใช้อำนาจ มีอาวุธ มีการจับกุม มีการบังคับใช้ทางกฎหมายในมืออาจ ทำให้ประชาชนไม่ชอบตำรวจ

5) ต้นแบบและความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องที่ไม่มีต้นแบบที่ดีไม่ว่าทั้งในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หรือ ในองค์กรที่นักเรียนนายร้อยตำรวจมาปฏิบัติงานหลังจบการศึกษาแล้ว ต้นแบบหรือพี่เลี้ยงที่ดี มี คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณที่ดี มีความจำเป็นในการหล่อหลอมนักเรียนนายร้อยตำรวจตั้งแต่ใน รั้วโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จนกระทั่งจบการศึกษามาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของตำรวจอย่างแท้จริง ต้นแบบ ต้องมีเวลาสอนและให้คำแนะนำนักเรียนนายร้อยตำรวจจบใหม่ได้ รวมทั้งเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตัว สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจการมีต้นแบบที่ดี จะช่วยเป็นเบ้าหลอมให้กับนักเรียนนายร้อย ตำรวจได้อย่างดีที่สุด เพราะนักเรียนนายร้อยตำรวจจะซึมซับความดีความไม่ดีจากต้นแบบของพวกเขาเอง ทั้งนี้ต้นแบบเป็นได้ทั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา ครู อาจารย์ รุ่นพี่ และเพื่อนนักเรียนด้วยกัน หรือเพื่อตำรวจ ด้วยกันเอง

6) มุมมองและพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อตำรวจ ภาพลักษณ์ของตำรวจในปัจจุบัน ที่ประชาชน มองในแง่ลบ ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาพลักษณ์ในอดีต ซึ่งมีภาพลักษณ์ในลักษณะที่ประชาชนเกรงกลัว ก่อให้เกิดอคติ ประชาชนบางส่วนมองว่าตำรวจไม่สุภาพ ปฏิบัติงานบนพื้นฐานของอำนาจ และประพฤติไม่ เหมาะสม ซึ่งด้วยอำนาจที่มีอยู่ในมือของตำรวจ สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชน ไม่ใช่ความศรัทธา หลายครั้งที่การตัดสินใจของตำรวจ ชัดกับความพึงพอใจของประชาชน ก็กลายเป็นว่าตำรวจไม่ดี และ ประการสำคัญคือ ประชาชนเริ่มมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่จับผิดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่าง ละเอียด มองเห็นจุดบกพร่องต่างๆ มากขึ้นด้วย ซึ่งพฤติกรรมประชาชนเองก็มีส่วนทำให้ตำรวจมี พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนออกไปด้วยเช่นกัน

7) สื่อมวลชนและการใช้โซเชียลมีเดียปัจจุันที่ทำให้ภาพลักษณ์ของตำรวจตกต่ำลง เป็นเพราะ ระบบการสื่อสารที่รวดเร็ว การนำเสนอของสื่อมวลชนที่มักจะชอบตีประเด็นเรื่องราวร้ายๆ ข่าวด้านลบ มากกว่าด้านบวก โดยเฉพาะพฤติกรรมของตำรวจหรือข่าวด้านลบขององค์กรตำรวจ เมื่อเกิดปัญหาในการ

ปฏิบัติงานของตำรวจขึ้นมา สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญมาก และเผยแพร่ข่าวสารด้านลบออกไปอย่างรวดเร็ว ประชาชนก็จะเข้าถึงข่าวสารเหล่านี้ได้ตลอดเวลา ด้วยระบบโซเชียลมีเดียและเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็วว่องไว ในปัจจุบันสื่อสารมวลชนในประเทศไทย มักตีพิมพ์ข่าวในด้านลบของตำรวจบ่อยครั้ง และเผยแพร่ข่าวสารด้านลบออกไปอย่างรวดเร็ว ยิ่งสร้างภาพลักษณ์ด้านความบกพร่องทางคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจมากเพิ่มขึ้น ความศรัทธาของประชาชนก็จะลดน้อยลง ภาพลักษณ์ของตำรวจจึงกลายเป็นสีดำ ถูกมองในแง่ร้ายตลอดเวลา

8) การถูกปลุกฝังจากครอบครัว การที่จะปลุกฝังให้นักเรียนนายร้อยและตำรวจแต่ละนายมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรเริ่มต้นมาจากครอบครัวก่อน ครอบครัวคือ สถาบันการปลุกฝังเรื่องนี้มาตั้งแต่แรก และไม่ใช่แค่การปลุกฝังเฉพาะในโรงเรียนนายร้อยตำรวจเท่านั้น ควรทำทุกสถาบัน และควรทำอย่างต่อเนื่อง

สำหรับ สาเหตุด้านสถานการณ์ของการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจนั้น ประกอบด้วย 8 ประการที่สำคัญ โดยในแต่ละประการมีด้านย่อยอีกหลายด้านซึ่งล้วนแล้วแต่มีความสำคัญกับการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของตำรวจ นั่นคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจทั้งสิ้น

กลุ่มที่สอง สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม (Psychological traits) จิตลักษณะเดิมเป็นจิตลักษณะที่เกิดจากการสะสมตั้งแต่เด็กและติดตัวบุคคลมาในสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งมักเป็นจิตลักษณะที่มีพื้นฐานมาจากการอบรมถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันทางสังคมที่สำคัญ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา เป็นต้น ซึ่งเมื่ออธิบายสำหรับสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิมของการมีหรือไม่มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ดีหรือไม่ดีของตำรวจ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ดีหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจ พบว่า

(1) นักเรียนนายร้อยตำรวจไม่ชำนาญ ในด้านสังคมเกี่ยวกับการให้บริการ รู้ไม่เท่าทันยุคโซเชียลมีเดีย ไม่ได้ใกล้ชิดประชาชน ไม่ได้สัมผัสกับประชาชนมาก่อน ทำให้บางครั้งไม่เข้าใจในสิ่งที่ประชาชนทั่วไปคิดเห็นหรือปฏิบัติอย่างถ่องแท้

(2) นักเรียนนายร้อยตำรวจ ขาดความมั่นคงทางจิตใจ และความทนทานต่อกิเลส

(3) นักเรียนนายร้อยตำรวจ ขาดวุฒิภาวะทางความคิดที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ และยังขาดอุดมการณ์

ในส่วนของสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิมของการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของตำรวจ มีทั้งหมด 3 ประการ ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกับ พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจนั่นเอง

กลุ่มที่สาม สาเหตุที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ เป็นสาเหตุที่เกิดจากอิทธิพลร่วมกันระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังเผชิญ ซึ่งเรียกว่า

“Mechanical interaction” เช่น พฤติกรรมการเลี้ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในการขับขี่รถยนต์ อาจเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและสถานการณ์ว่า บุคคลผู้ขับขี่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองน้อยในขณะที่ขับขี่ ทำให้ขับขี่รถยนต์แบบประมาท ประกอบกับสภาพถนนซึ่งเป็นสถานการณ์ภายนอก มีความลื่นเพราะฝนตก จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย เป็นต้น ซึ่งในที่นี้คณะผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเป็นรายการณิบางกรณีเพื่อให้เกิดภาพของความสัมพัทธ์หรือปฏิสัมพันธ์ของจิตลักษณะเดิมของนักเรียนนายร้อยกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญ ดังนี้

กรณีที่ 1 นักเรียนนายร้อยตำรวจ A

นักเรียนนายร้อยตำรวจ A เมื่อครั้งที่ยังเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้พยายามปลูกฝังเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีพี่เลี้ยงคอยชี้แนะและเป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดีตลอดระยะเวลาการศึกษา เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจ A เข้าทำงานหลังจากเรียนจบแล้ว หน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า นายตำรวจรุ่นพี่ที่มีอยู่แต่เดิมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน มีพฤติกรรมทุจริต จึงชักชวนให้ นายร้อยตำรวจ A ปฏิบัติตาม ประกอบกับประชาชนที่พฤติกรรมสนับสนุนให้เกิดการทุจริต โดยการหยิบยื่นเงินทองให้เพื่อตนเองจะได้รับประโยชน์มากขึ้น และด้วยการที่ นายร้อยตำรวจ A เป็นผู้ที่ขาดความมั่นคงทางจิตใจ ทนทานต่อกิเลสได้น้อย และความเข้มแข็งทางใจมีน้อย จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทุจริตเกิดขึ้นนั่นเอง

กรณีที่ 2 นักเรียนนายร้อยตำรวจ B

นักเรียนนายร้อยตำรวจ B เมื่อครั้งที่ยังเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ไม่ได้รับการปลูกฝังเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจมากนัก เพียงแต่ได้เรียนเนื้อหาดังกล่าวรายวิชาเท่านั้น และไม่เคยได้รับปลูกฝังเรื่องนี้จากสถาบันใดเลย หลังเรียนจบนักเรียนนายร้อยตำรวจ B เข้าทำงานในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า หน่วยงานที่ทำงานนั้นเป็นหน่วยงานที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนกันทุกคนตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา ลงมายังผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งถือปฏิบัติแบบนี้เป็นธรรมเนียมมาโดยตลอด นายร้อยตำรวจ B ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้กระทำการทุจริตโดยเรียกเก็บสินบนกับประชาชน ด้วยวัฒนธรรมองค์กรที่ต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ประกอบกับ นายร้อยตำรวจ B เป็นผู้ที่ขาดวุฒิภาวะทางความคิดที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ และยังขาดอุดมการณ์ในการทำงาน จึงมองว่า สิ่งที่คุณทั้งหน่วยงานปฏิบัติเป็นเรื่องที่ถูกต้อง นายร้อยตำรวจ B จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเรียกเก็บสินบนกับประชาชนโดยมองเป็นเรื่องปกติเรื่อยมา

จากกรณีตัวอย่างทั้ง 2 กรณี แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อน หรือพลวัตในการทำงานของจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักเรียนนายร้อยตำรวจอย่างชัดเจนมากขึ้น และยังมีกรณีอื่นๆ ที่ทำให้เห็นถึงการทำงานร่วมกับของลักษณะเดิมและสถานการณ์ตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

กลุ่มที่สี่ สาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological states) เป็นจิตลักษณะที่มีความเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและ/หรือในเชิงคุณภาพได้มาก อันเป็นผลของสถานการณ์

ปัจจุบันร่วมกับลักษณะของจิตเดิมของบุคคลและมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด จิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นี้เรียกว่า “จิตลักษณะตามสถานการณ์” เช่น ความเครียดในเรื่องหนึ่งๆ จะเห็นได้ว่านักเรียนหรือนักศึกษามีความเครียดในการเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นช่วงๆ โดยในช่วงต้นของภาคเรียน นักเรียนยังมีความเครียดในการเรียนน้อย เมื่อใกล้สอบความเครียดในการเรียนก็จะเพิ่มมากขึ้น และอาจลดลงเมื่อสอบเสร็จ แต่อาจเพิ่มขึ้นอีกในช่วงของการประกาศผลการสอบ เป็นต้น

สำหรับสาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่มีต่อคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจ มีทั้งหมด 5 ประการ ซึ่งส่งผลต่อการไม่มีการไม่มีความคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของตำรวจ หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเฉพาะการเรียกรับสินบน (corruption) การทุจริตในหน้าที่การวางตัวกับประชาชน รวมไปถึงการทำงานล่าช้าบ้าง การปฏิบัติงานไม่เต็มประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ผลการวิจัย พบว่า สารสำคัญอันจะนำไปสู่ความเข้าใจถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยคณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจต้องรักษาจุดเด่นไว้ คือ ความเป็นสุภาพบุรุษสามพราน ความเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ เด็กนักเรียนเก่งเข้ามาเรียนสามารถเป็นผู้นำที่ดีได้คณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปของข้อมูลเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งจากข้อสรุปจะได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนจำนวน 5 รูปแบบ สำหรับการอภิปรายในส่วนของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบนั้น คณะผู้วิจัยนำเสนอตามกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, 2560) ที่นอกจากจะเน้นวิชาสามัญพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ยังเน้นความรู้พื้นฐานด้านต่างๆ ได้แก่ จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ได้กล่าวถึงการออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อหาข้อสรุป เสนอแนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนา ซึ่งเมื่อนำการจัดการรูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจที่พบมาเทียบเคียงแล้วพบว่า การเรียนการสอนของโรงเรียนนายร้อยตำรวจควรเป็นแบบ indirect instruction เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจได้รู้จักการคิด วิเคราะห์และสามารถนำเสนอได้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based-Learning) โดยมีวิธีดำเนินการ คือ นักเรียนนายร้อยตำรวจมี 4 ชั้นปี นั้น ต้องจัดเนื้อหาใหม่ นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 เป้าหมาย คือ ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจสร้างแรงบันดาลใจให้รู้สึกว่าจะมาเรียนตำรวจแล้วดี มาเรียนแล้วช่วยจุดไฟในใจต้องทำเพื่อประชาชนและประเทศชาติ

Inspire ให้เห็นภาพและรู้จักกรรมต่างๆ ของตำรวจ พอขึ้นชั้นปีที่ 2 ควรต้องรู้แล้วว่าสนใจอะไร เช่น สนใจ ออกแบบสถานีตำรวจให้คิดหาวิธีการออกแบบ หรือบทบาทหน้าที่ใหม่ของตำรวจ หรือคิดระบบใหม่ หรือ คิดถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับคน นั่นคือให้รู้ว่าชอบอะไร เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 3 ให้คิดและลงมือทำ และเมื่อขึ้น ชั้นปีที่ 4 ทำโครงการศึกษาตามประเด็นที่สนใจ อันเป็นการเรียนรู้เพื่อรู้จักตัวเอง พัฒนาตนเองแล้วสร้าง ผลงาน เป็นการเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ รวมตลอดจน ต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้และวิธีการใหม่ อาทิ ต้องมีการพัฒนา innovation อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีวิธีการออกแบบการเรียนการสอนที่ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงก็ตาม แต่ในการเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพการณ์จริงนั้นคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในประเด็นของ การมีตัวแบบหรือต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้โดยเจาะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทาง วิชาชีพตำรวจ ซึ่งในเรื่องนี้ แบนดูรา (Bandura, 1986) กล่าวว่า ทั้งสิ่งแวดล้อม และตัวผู้เรียนมี ความสำคัญเท่า ๆ กัน คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเราอยู่เสมอการเรียนรู้อ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการ เลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะต้องมีต้นแบบที่ดี ตัวอย่างที่ดีไม่ว่าจะเป็น ผู้บังคับบัญชา คณาจารย์นายตำรวจฝ่ายปกครองและรุ่นพี่นักเรียนนายร้อยตำรวจ (Role Model) ทั้ง ภายในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หรือในเวลาที่ยังปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของตำรวจ หรือการเชิญนายตำรวจ ที่มีความรู้ และความสามารถ และเป็นตำรวจที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม จรรยาบรรณที่ดีมา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมสร้างประสบการณ์การปฏิบัติงานให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับตัวแบบหรือผู้นำที่สามารถจะปลุกฝังคนได้ ซึ่งต้องมีเอกลักษณ์พิเศษ ตั้งแต่บุคลิกภาพ คือลักษณะท่าทาง การครองตน มีวิถีที่เรียบง่ายและ ประหยัด เรื่องเสียสละต้องมีให้ เป็นคนที่มีพฤติกรรมน่าเชื่อถือ ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ มีความรู้ มีความกล้าหาญ ในที่ทำงานสามารถสอนคนได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ได้ก็จะช่วยเป็นเบ้าหลอมให้กับ นักเรียนนายร้อยตำรวจได้อย่างดี และการเรียนรู้โดยการมีตัวแบบนี้ โรงเรียนนายร้อยตำรวจจำเป็นต้อง ดำเนินการตามกระบวนการในการเรียนรู้โดยการสังเกตด้วยนั่นคือ 1) กระบวนการความเอาใจใส่ (Attention) 2) กระบวนการจดจำ (Retention) 3) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction) และ 4) กระบวนการจูงใจ (Motivation) จึงเกิดผลดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา ฝึกอบรม ทบพวง องค์ความรู้และทักษะการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานทางวิชาชีพของสายงานต่างๆอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สังคม
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมุ่งเน้นกำหนดนโยบายพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลโดยเน้นระบบความรู้ความสามารถมากกว่าระบบอุปถัมภ์อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจทุกระดับให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในอนาคต
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมุ่งเน้นกำหนดนโยบายพัฒนาระบบ โครงสร้างเงินเดือน สวัสดิการ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ฯลฯ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจทุกระดับให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในอนาคต
4. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ควรมุ่งเน้นกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจที่ดีสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ รวมถึงลดจน ส่งเสริมขวัญ และกำลังใจของคณาจารย์ และนายตำรวจฝ่ายปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). *การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์, ปรีดา สถาวร, ประเสริฐ พัฒนผลไพบูลย์ และพรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2556). *การศึกษามาตรการป้องกันเพื่อปรับปรุงกระบวนการใช้อำนาจเกินขอบเขตกรณีเจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ*. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเพชร สมศรี. (2556). *วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ(วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มีชัย สีเจริญ, เทพจักรินทร์ วิน, อ่อนน้อม อิศราวุธ, ศรีภา กัญญ์ฐิตาและแจ้สว่าง นันทิกา. (2552). *แนวทางการพัฒนาตำรวจมืออาชีพของตำรวจ*. สืบค้นจาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=PDG5240020

วิจิตร ชาตกิจเจริญ. (2543). *การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำรวจภูธร จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุมาลัย ศรีธรรมมาสุข. (2550). *การสอนคุณธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ(สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. NJ: Prentice-Hall.